

Apotekarsocieteten synpunkter inför forskningspropositionen 2016

Apotekarsocieteten är en ideell förening med 5200 medlemmar och vars stadgar godkänts av regeringen. Föreningens syfte är att verka för en bra utveckling och användning av läkemedel. Medlemmarna återfinns inom hela läkemedelskedjan från tidig forskning, utveckling, kvalitet, tillverkning och användning och representerar olika professioner i denna kedja. För att uppnå en bra utveckling och användning av läkemedel främjar Apotekarsocieteten kunskaps- och kompetensutveckling inom läkemedelsområdet. Mot denna bakgrund ger föreningen följande synpunkter som vi tycker är viktiga för Sverige som utvecklingsland inom life science och som bör beaktas i framtagande av forskningspropositionen 2016.

Sverige har en lång tradition av forskning inom läkemedel/life science. Att ha varit i framkant inom detta område har till stor del format det land vi har idag. Inte minst utveckling och framsteg inom vården. För att fortsätta ha en högklassig vård och utvecklas som välfärdsland är en fortsatt stark position inom området viktig. Detta gäller både forskningsmässigt och näringspolitiskt.

Apotekarsocieteten anser att följande måste beaktas i den kommande forskningspropositionen:

Förutsättningar för forskning och innovation

Kvalitet före kvantitet.

Antalet disputerade personer inom life science har ökat i Sverige. Detta är positivt men ska inte ske på bekostnad av kvalitet. Möjligheten att fortsätta som forskare inom akademien i Sverige idag är svårt. Antalet tjänster minskar och individerna behöver ägna mycket tid åt att söka finansiering. Internationella post doc-vistelser är viktiga för att unga forskare tidigt ska etablera egna internationella samarbeten. Möjligheterna att efter post doc-vistelse göra akademisk karriär i Sverige, inte bara på moderinstitutionen, behöver förbättras. Det är viktigt att utöka och skapa nödvändiga förutsättningar för att behålla de talangfulla forskarna i Sverige så att de vidareutvecklas ytterligare.

En fortsatt satsning på grundforskningen inom naturvetenskapliga områden

Den fria grundforskningen måste fortsatt stå stark och oberoende för ett starkt forskningsinriktat Sverige. Även tvärvetenskapliga satsningar är centrala för framgångsrika forskningsstudier inom life science/läkemedelsområdet. Den inriktning mot mer uppdragsinriktad forskning som är målstyrd innebär både en risk och en fördel inom läkemedelsområdet men det är framförallt viktigt att se bortom den direkta tillämpningen för att kunna nå de riktigt stora genombrotten. Med en för målstyrd forskning missar vi dessa och fokus blir inom de redan uppställda ramarna som existerar idag, och är inte långsiktigt gynnsamt. Samtidigt måste det finnas en möjlighet till målstyrd forskning parallellt som utreder och följer de dagsaktuella frågorna, balansen är viktig att upprätthålla.

Långsiktighet

Långsiktigheten inom forskning är viktig och många forskningsområden kräver lång tid för vetenskaplig förankring, därför föreslår vi att anslagen förlängs över en längre tidsperiod. Satsningar på att stödja vissa områden under en längre tid är därför viktigt och bör prioriteras.

Bra innovations- och utvecklingsklimat

Forskning och innovation är nära sammankopplat. Det är viktigt att även titta på steget från forskning till utveckling av produkter. Forskning är en förutsättning och viktig grund för samarbeten mellan industri, akademi och övrig offentlig sektor. Framtidens forskning har en hög tvärvetenskaplig prägel både mellan ämnesområden och teknikområden. Inom området life science är det även viktigt att förutsättningar för kompetens för hela utvecklingskedjan värnas när den inte längre finns i lika stor utsträckning inom enskilda företag, utan behöver byggas upp inom andra strukturer som akademi och institut.

Samverkan mellan olika parter

Inom life science är samverkan mellan akademi, företag och hälso- och sjukvården en förutsättning. Här måste det bli tydligare att detta är ett samarbete av godo för alla parter. Hälso- och sjukvården bör få klinisk forskning som ett prioriterat och mätbart uppdrag. Möjligheterna för samverkan mellan akademi, vård och hälso- och sjukvården måste ses över och vidareutvecklas. Det gäller inte minst den del som rör finansiering där staten kan bli tydlig genom att adressera öronmärkta pengar för detta. ALF-medlen är en del men inte allt. Här finns en hel del att titta på hur andra branscher hanterar samarbetet mellan akademi och företag för att hitta möjligheter.

Rörlighet

Möjligheterna för rörlighet för forskare mellan akademi och näringsliv måste förbättras, samt mellan länder. Meriter bör värderas på flera sätt än bara via publikationer. Andra erfarenheter bör också vara meriterande. För att Sverige i högre utsträckning ska locka forskare från andra länder (gäller både till akademi och företag) för längre eller kortare tid behövs förbättringar inom följande områden:

- Förenkla expertskatten
- Gör det enklare för medföljande genom att förbättra möjligheterna till bostad, internationella skolor samt stöd till medföljande att få relevanta arbeten.
- Öka möjligheten att kombinera anställningsformer utan att det negativt påverkar framtida pension.
- Stimulera rörligheten mellan akademi/offentlig sektor och näringsliv.

Förbättra förutsättningarna för klinisk forskning

Hälso- och sjukvården bör ha klinisk forskning som ett mätbart uppdrag

Klinisk forskning måste ses som en del av uppdraget och ett led i den egna verksamhetsutvecklingen och inte något som enbart tar resurser från vårdproduktion.

Utveckla och främja den registerbaserade forskningen

Sverige har via sina register en bra förutsättning att positionera sig globalt för studier inom life science/läkemedel både för tidig utveckling och utvärdering av behandlingar. För att möjliggöra detta

krävs möjligheter för sambearbetning av data utifrån ett helhetsperspektiv, där olika typer av longitudinella data (nationella register, kvalitetsregister och journaldata) kan länkas samman. I detta sammanhang är det viktigt att kvaliteten på data är av samma höga kvalitet och att berörda myndigheter som exempelvis Socialstyrelsen får forskning och tillhandahållande av data som ett prioriterat område. Ett antal utredningar av Bengt Westerberg och Sören Olofsson har gjorts där många bra förslag finns. Det är även viktigt att titta över hur lagändringar kan möjliggöra denna typ av forskning utan att den personliga integriteten blir lidande.

Den akademiska forskningen relaterat till olika register inom läkemedelsområdet är ett område som bör stärkas. Det behöver skapas förutsättningar och satsningar för att bedriva forskning och att resultaten från denna forskning tas tillvara inom de olika berörda myndigheterna, sjukvården och industrin på ett nationellt plan. Den kunskap och de metoder som genereras i och med en stark forskning inom området bör tillvaratas i utvärderingen av befintliga läkemedel såväl som för att optimera introduktionen av helt nya läkemedel. Sammantaget ger en ökad satsning på forskning och utvärdering bättre förutsättningar att förbättra introduktionen av nya innovativa behandlingar, en tydligare koppling till hälsoekonomiska analyser, en mer jämlik vård och därmed en långsiktigt förbättrad patientsäkerhet.

Utveckla processer för kliniska prövningar

Efter utredningen "Starka tillsammans" har ett nationellt center bildats med placering i Göteborg. Det är viktigt att arbetet för detta nationella center blir just nationellt och kan verkställa de förslag som i utredningen lyftes fram som viktiga parametrar för att Sverige fortsatt ska ha en position globalt för kliniska prövningar. Bland dessa finns:

- Kortare ledtider i alla led från ansökan till myndigheter, strålskyddskommittéer, etikprövningsnämnder.
- Lättare att få en sammanhållen bild av vad som gäller för genomförande av en klinisk prövning i Sverige. En samordning av beslut över hela landet.
- Förenkla regelverket för läkemedelsdistribution till site.
- Möjliggör fortsätta arbetet enligt det förslag som lagts fram på ett etiskt och säkert sätt för beslutsoförmögna att medverka i kliniska prövningar.
- Se över regelverken för insamling och lagring av biobanksprover både i Sverige och internationellt.
- Öka förutsättningarna för patienter/individer att involvera sig/anmäla intresse för deltagande i kliniska prövningar.
- Nationell samordning över var kompetens för olika studier finns.
- Underlätta för patientengagemang.
- Bevaka och aktivt arbeta för att forskningens behov tillvaratas med avseende på EU-direktivet och patientintegritet.

Långsiktig kompetensförsörjning

För att i framtiden ligga i framkant är det viktigt med ett bra utbildningssystem vilket börjar med grundskolan. Kunskap och bra lärare i grundskola och gymnasium ska främjas.

Satsa på grundskola och grundutbildning inom naturvetenskap

Grunden för ett kunskapssamhälle är att det finns personer som vill forska även i framtiden och i detta perspektiv är det viktigt med en satsning på grundskola och grundutbildning inom naturvetenskap. Utan

nya generationer av nyfikna och engagerade forskare och utvecklare spelar övriga stimulansåtgärder liten roll. Här finns ett intresse från den forskande industrin, universiteten och Apotekarsocieteten att besöka grundskolor och gymnasier. Utbildningsdepartementet bör ta ett initiativ där intressenter ges möjlighet att dela med sig av sitt arbete och den glädje det kan ge att arbeta inom forskning, och visa hur just de kom dit och på så sätt vara förebilder.

Se över finansiering av grundutbildningen på universiteten

För universiteten bör finansieringen för grundutbildning ändras. Idag baseras finansieringen till största delen på ersättning per examinerad student. Kvaliteten i undervisningen bör i högre utsträckning än idag mätas och kopplas till finansieringen. En översyn av detta system bör göras för att ge universiteten större möjlighet till utbildning på grundnivå av hög kvalitet. Studenter från grundutbildningarna är basen för rekrytering till forskarutbildning och de forskare Sverige bygger sin forskning på.

Underlätta integrationen

Förbättrade processer för integrationen av personer med kompetenser erhållna från andra länder är viktigt för att tillvarata kunskap från andra länder. Sverige har en möjlighet att få en utväxling av denna kompetens men förutsättningar med avseende på legitimationer, språk och övriga förkunskaper bör utvärderas och effektiviseras.

Apotekarsocietetens förhoppning är att den kommande forskningspropositionen rustar Sverige för en framtid som en modern forskningsnation och part globalt. Vi står gärna till tjänst för ytterligare diskussioner.

Stockholm den 29 oktober 2015

Med vänlig hälsning

Karin Meyer
VD Apotekarsocieteten
karin.meyer@apotekarsocieteten.se

Birgitta Karpesjö
Kommunikationsansvarig
birgitta.karpesjo@apotekarsocieteten.se